

Puolanka 8.2.2023

Koukkupolvi-idea elää vahvana

Koukkupolvi-turnaus palasi kolmen vuoden tauon jälkeen Puolangalle. Marja Väyrysen parikymmentä vuotta sitten ideoitu "kaiken kansan" pelitapa oli alussa hämmästyttävä, sillä pelimuodossa lentopallon pelaamista kevennettiin sääntöjen osalta monella tapaa. Alussa sääntömuutokset saivat kritiikkiä etenkin "vanhan liiton" miehiltä, jotka olivat tottuneet kilpailuhenkiseen voittamiseen ja lähtivät kaikkiin peleihin aina numerolappu rinnassa ja tappioita peläten ja vihaten.

Syy koukkupolvisääntöjen kehittämiseen oli Marjalta yksinkertainen. Hän itsekin on jalat lähellä lattiaa pelaava naispelaaja, ja lentopallo, jossa verkko on korkealla ja pitkät pelaajat lähtökohtaisesti etulyöntiasemassa, ei ole hirveän tasapuolinen laji. Tästä syystä hän halusi tasoittaa tilannetta ja keksi muutaman säännön, joilla peliä tasoitettiin niin pelaajien fyysisen tason kuin sukupuolenkin osalta.

Ensinnäkin miespelaaja ei saanut enää torjua verkolla naispelaajan hyökkäystä. Toiseksi aloitusyöttöön tuli alakautionpakkio eli pallot alkoivat heti elää pidempään. Kolmas sääntö ja varmaan itse pelin säännöistä tärkein oli se, että peleissä ei enää ollut minkäänlaista tuomaria, ainoastaan pisteiden laskija. Joukkueiden piti pystyä pelaamaan siten, että kiistatilanteet ratkaistiin keskustelemalla ilman ulkopuolista tuomaria. Jos sopua ei olisi tullut, molemmat joukkueet olisi hylätty ja suljettu turnauksesta. Tästä säännöstä tuli ehkä koko koukkupolvi-turnauksen hengen ilmentymä. Pelaajat oivalsivat, että yksittäiset

pallot eivät olleet pelissä ratkaisevia ja tärkeintä pelissä on itse asiassa peli ja lentopalloperheen yhdessäolo ja viihtyminen. Yhtään joukkuetta ei muuten ole vielä hylätty koukkupolvi-turnauksissa.

Ehkä tärkein uusi sääntö oli se, että turnaukseen ei enää voinut ilmoittautua joukkueena, vaan yksittäisinä pelaajina. Ilmoittautuneista pelaajista sitten arvottiin joukkueet, joihin tuli naisia ja miehiä tasapuolisesti. Moni epäili alussa, että tulee huonoja pelejä, kun ei ole enää luottopassari vieressä ja miten itse saa parhaat passit. Tässäkin oltiin niin väärässä kuin olla ja voi. Pelit tasoittuivat ja joukkueista tuli arpomalla jopa parempia kuin itsekasatuista joukkueista. Ennen kaikkea päivän aikana oppi väkisinkin tuntemaan kokonaan uusia lentopalloihmisiä, kun ensimmäisen pelin alussa piti kysyä pelikaverin nimi, että päästiin kunnolla alkuun. Iltaan mennessä oli syntynyt jo monia uusia lentopallotuttuja.

Koukkupolvi-idea on sen jälkeen levinnyt muuallekin. Ensimmäisiin lentopalloturnauksiin ja sittemmin jo muihin lajeihin. Muun muassa joulupäivänä pelatussa kaikkiaan päivän aikana joukkueet arvottiin koukkupolvi-idealla. Nyt pelattu lentopallon koukkupolvi-turnaus osoitti elinvoimansa. Kolmen vuoden tauko ei aiheuttanut lajin kuolemaa, päinvastoin. Pelaajat olivat odottaneet turnausta ja kokonaan uusia pelaajia tuli mukaan luultavimmin entisten koukkupolvipelaajien innostamina. Pelaajia olisi ollut tulossa enemmänkin, mutta turnauksen järjestäjät rajasivat osallistujamäärän korkeintaan sataan pelaajaan.

Koukkupolvi elää ja voi hyvin. Kiitos siitä Marja Väyrykselle!

Tässä lehdessä

► **IKÄ JA SAIRAUDET LISÄÄVÄT RISKEJÄ LIIKENTEESSÄ**
sivulla 4

► **STORA ENSON TOIMISTON OVET JÄLLEEN AVOINNA**
sivulla 5

► **KOUKKUPOLVET PALASIVAT INNOKKAINA**
sivulla 6

► **TEIJA LIEVOSEN TERVEISET ANGOLASTA**
sivulla 7

Digilehdessä lisäksi

► **TUNNELMIA KOUKKUPOLVI-TURNAUKSESTA**

Puolanka-lehti 8.2.2023

Poistotekstiilien keräys on alkanut koko Kainuussa

Laura Tolonen

Kaikkialla Kainuussa ja Vaalassa on nyt aloitettu poistotekstiilien kerääminen. Puolangalla poistotekstiilien keräys aloitettiin maanantaina.

Puolangalla ja Suomussalmella tekstiilien kerääminen toimii hieman erilailla kuin muissa kunnissa. Puolangalla uudelleen käytettävät tekstiilit eli puhtaana, kuivat ja hyväkuntoiset, myyntiin kelpaavat vaatteet, jalkineet ja kodintekstiilit vastaanottaa Puolangan kierrätysmyymälä, joka on muutti viime viikolla virastotalolta monitoi-

mitalolle.

Huonokuntoiset ja käyttökelvottomat vaatteet ja tekstiilit taas viedään hyvin pakattuina jäteasemalle. Myös jäteasemalle vietävien tekstiilien tulee olla puhtaita ja kuivia.

Poistotekstiilien kierrätyksen aloittamisen taustalla on toissa vuonna uudistunut jätelaki, joka velvoittaa kuntia aloittamaan poistotekstiilien keräyksen vuoden 2023 alusta alkaen. Kainuussa ja Vaalassa keräyksestä vastaa Kainuun jätehuollon kuntayhtymä Ekokymppi.

Jätelakimuutoksen taustalla on vuonna 2018 asetettu

EU-direktiivi, jonka tarkoituksena on vähentää vaate- ja tekstiiliteollisuuden aiheuttamia ympäristöhaittoja. Tekstiilien valmistukseen kuluu paljon vettä sekä huomattava määrä haitallisia kemikaaleja. Lisäksi vaatteiden hiilijalanjälki on suuri, koska vaatteiden kuljetusmatkat ovat pitkiä.

Poistotekstiilin matka

Kierrätyskuiduksi soveltuvat käyttökeltomiksi kuluneet, mutta puhtaat, hajuttomat ja kuivat paidat, housut ja hameet sekä kodintekstiilit. Ekokymppin asiantuntija Anu Koskela korosti, että la-

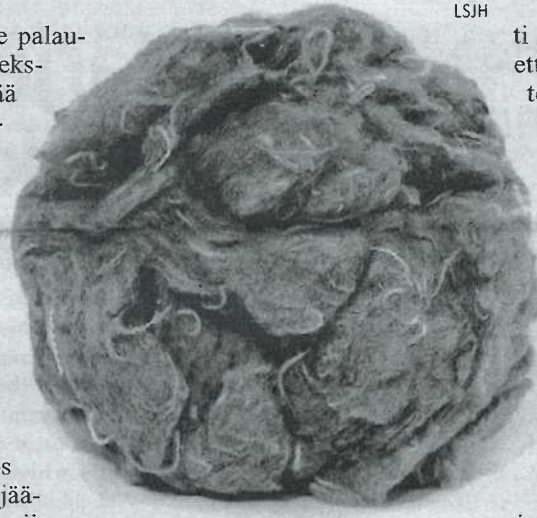
jitteluasemalle palautettava poistotekstiilit on tärkeää palauttaa puhtaina ja kuivina sekä hyvin pakattuna suljettuun muovipussiin.

- Lajitteluasemalla poistotekstiilit säilytetään ulkona kierrätysastiasissa. Jos vaatteisiin on jäänyt kosteutta, niin se voi homehduttaa ison erän tekstiilejä, Koskela kertoi.

Poistotekstiilit matkaavat lajitteluasemalta Kajaaniin kierrätyskeskus Entrinkiin, jossa tekstiileille tehdään tarkempi lajittelu. Tuolloin esimerkiksi eritellään villat ja kierrätyskuiduksi lähtevät sekä ne, jotka ei sovi jatkokäytettäväksi. Koskela kertoi, että keinokuituja ei voida vielä tässä vaiheessa hyödyntää, mutta hän uskoo tilanteen muuttuvan tulevaisuudessa. Monissa vaatteissa on nykyään sekaisin puuvillaa ja tekokuituja.

- Tällä hetkellä esimerkiksi tekokuituja ei pystytä käyttämään hyödyksi. Se on aika iso määrä, mitä joudutaan laittamaan sekajätteeseen tälläkin hetkellä. Kuitenkin halutaan, että kotitaloudet tottuvat keräämään poistotekstiilejä. Jossakin vaiheessa tekokuitujakin voi käyttää hyödyksi, Koskela kertoi.

Jos vaatteissa on esimerkiksi 70 prosenttia puuvillaa ja 30 prosenttia tekokuituja, niin se menee vielä uusiokäyttöön. Mikäli tekokuitua on enemmän, niin tekstiili menee sekajätteeseen. Silloin tuote hyödynnetään lämpö-

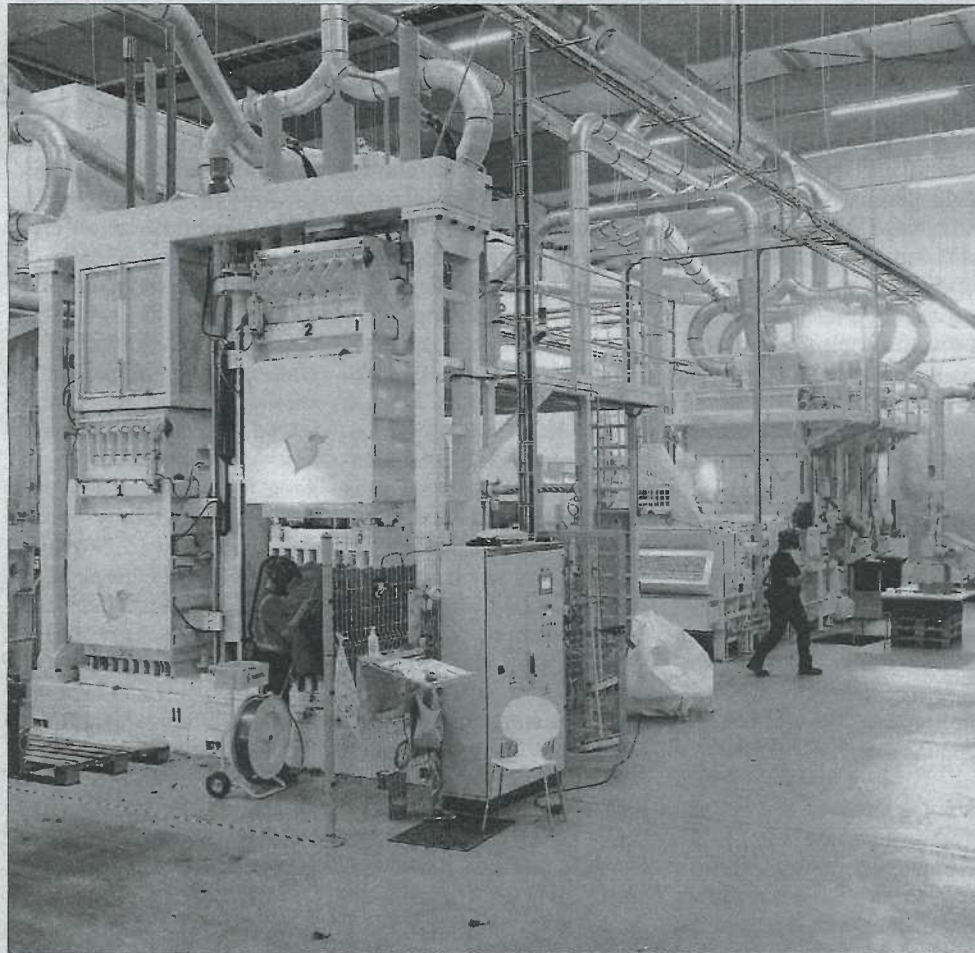
LSJH

ti repimällä. Koskela kertoi, että Kemiin vanhaan paperitehtaaseen ollaan rakentamassa tehdasta, jossa hajotus tehdään kemiallisesti molekyylitasolla.

Koskela näkee vaate- ja tekstiiliteollisuuden hyvin ongelmallisena. Tällä hetkellä tekstiilien käyttöikä on lineaarinen eli se tehdään huonoissa työskentelyolosuhteissa ja sen jälkeen se käytetään ja hävitetään. Tästä aiheutuu paljon ympäristöhaittoja.

Koskela uskoo, että jossain vaiheessa siirrytään kierrätalouteen eli raaka-aine voi aloittaa matkan uudestaan. Hän myös kannustaa käyttämään vaatteita loppuun asti ja pitämään niistä huolta, jotta niiden käyttöikä pidentyisi.

Ekokymppin vuonna 2020 tekemässä tutkimuksessa sekajätteestä löytyi tekstiilejä 10 prosenttia, mikä on Koskelan mukaan yllättävän suuri määrä. Tutkimustuloksen mukaan kainuulainen poistaisi tekstiilejä 13 kiloa vuodessa. Muiden tehtyjen tutkimuksien valossa ihminen poistaa 0,6 kiloa tekstiilejä vuodessa. Sekin on kuitenkin iso määrä, joten se olisi tärkeää saada hyötykäyttöön.

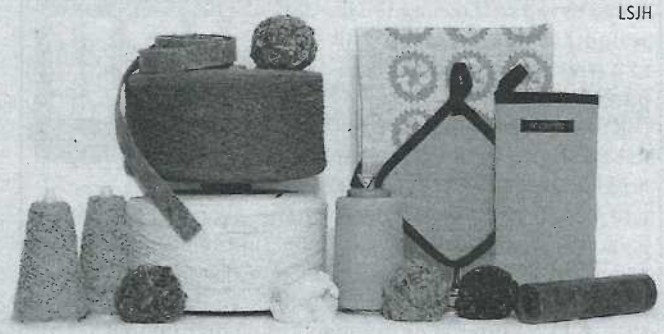

Kuidunavaukseen soveltuva tekstiili menee Paimioon, jossa on Lounais-Suomen jätehuollon poistotekstiililinjasto.

energian tuottamiseen.

Mekaaniseen kuidunavaukseen soveltuva osuus tekstiileistä ohjataan Lounais-Suomen jätehuollon Paimion poistotekstiililinjastolle, jossa siinä tehdään kierrätysraaka-ainetta yritysten käyttöön. Kulluttajapoistotekstiilistä jalostettu raaka-aine on jo kiertänyt esimerkiksi langaksi, uusiksi vaatteiksi ja kodintekstiileiksi, huonekalujen täytteeksi ja eristemateriaaliksi. Esimerkiksi Pirtin Kehräämö on valmistanut Lounais-Suomen jätehuollon kanssa yhteistyössä lankaa asukkailta kerätyistä vanhoista villavaatteista.

Tällä hetkellä kuidut hajoitetaan pieneksi niin sanotus-

LSJH

Poistotekstiilistä tehtyjä tuotteita. Yläkuvassa linjastolla tuotettua denim-kuitua.